

การวิเคราะห์วรรณกรรมท้าวฮุ่งหรือเจือง

เล่ม 2

ปริญญานิพนธ์

ของ

วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มีนาคม 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	9
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	9
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	10
	นิยามศัพท์เฉพาะ	11
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	13
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	16
	เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาวรรณกรรม	16
	เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น	20
2	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ	26
	ภูมิหลังของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจือง	26
	ความเป็นมาของวรรณกรรมและลักษณะของต้นฉบับ	35
	ผู้แต่งและยุคสมัยในการแต่ง	42
	จุดมุ่งหมายในการแต่ง	62
	ผู้ปริวรรตและแนวการปริวรรต	91
	ประวัติของมหาสิลา วีระวงศ์	92
	เนื้อเรื่องของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองและพื้นท้าวสูงหรือท้าวเจือง.	130
	ความเป็นมาของวรรณกรรมและลักษณะของต้นฉบับ	139

ผู้แต่งและยุคสมัยในการแต่ง	140
จุดมุ่งหมายในการแต่ง	157
แนวการปริวรรต	166
เนื้อเรื่องของวรรณกรรมตำนานพระยาเจือง ฉบับวัดเหมืองหม้อ จังหวัดแพร่	174
ท้าวฮี้บาเจืองฉบับวัดโพธิ์ศรี อำเภอนาดูน จังหวัดเลย	178
ผู้แต่งและยุคสมัยในการแต่ง	180
เนื้อเรื่องท้าวฮี้บาเจือง ฉบับวัดโพธิ์ศรี อำเภอนาดูน จังหวัดเลย	200
วังสมานีบาเจือง ฉบับวัดบ้านนาเวียง จังหวัดยโสธร	211
วรรณกรรมเรื่องวังสมานีบาเจือง ฉบับวัดบ้านนาเวียง จังหวัด ยโสธร	233
วรรณกรรมเรื่องท้าวฮุ่งหรือเจือง ฉบับของนางปรีชา พิณทอง	235
วรรณกรรมเรื่องพื้นท้าวฮุ่งหรือท้าวเจือง	242
3 ลักษณะคำประพันธ์ในเรื่องท้าวฮุ่งหรือเจือง	250
มหากาพย์ท้าวฮุ่งหรือเจือง	251
รูปแบบคำประพันธ์ในมหากาพย์เรื่องท้าวฮุ่งหรือเจือง ตามแนว ความคิดของลีลา วีรวงศ์	260
รูปแบบคำประพันธ์ตามแนวความคิดของ จิตร ภูมิศักดิ์	270
รูปแบบคำประพันธ์ตามแนวความคิดของ ประคอง นิมมานเหมินท์	278
รูปแบบคำประพันธ์ตามในมหากาพย์ท้าวฮุ่งหรือเจืองตามแนวคิด ของผู้วิจัย	286

คิดปะการประพันธ์ มหาภาพยท้าวสูงหรือเจือง	347
ตำนานพระยาเจืองและวังสมาลินีบาเจือง	434
4 เนื้อหาในวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง	524
ลักษณะร่วมทางเนื้อเรื่องและลักษณะแตกต่างทางเนื้อเรื่อง	524
การแพร่กระจายของวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง	579
5 คุณค่าและบทบาทของวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ	636
อุดมคติเกี่ยวกับผู้นำ บุคลิกภาพของวีรบุรุษ	636
โครงสร้างทางสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจือง ฉบับต่าง ๆ	670
6 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	747
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	747
วิธีการศึกษาค้นคว้า	747
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	748
ขอเสนอแนะ	757
บรรณานุกรม	758

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงการเปลี่ยนแปลงชื่อในวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ 539
2	แสดงชื่อเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ	.. 564
3	แสดงชื่อช่างในวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ 571
4	แสดงชื่ออาวุธสำคัญในวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ 577
5	เปรียบเทียบการกำเนิดท้าวสูง 584
6	เปรียบเทียบคอนพระบิดาลิ้นพระชนม์ 587
7	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงพบนางงอมมวลงและไค้เสียกัน 590
8	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงส่งคนไปขอนางงอม 593
9	เปรียบเทียบคอนท้าวกวาและแองกาส่งทูตมาขอลูกสาวเมืองเงินยาง	... 596
10	เปรียบเทียบคอนแองกายกทัพมาชิงอ้วคาเมือง 599
11	เปรียบเทียบคอนลุงซิมขอความช่วยเหลือจากท้าวสูง 602
12	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงยกทัพช่วยป้องกันเมือง 606
13	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงไค้ นางอ้วคาและอามคายเป็นมเหสี 609
14	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงยกทัพตีเมืองแกวประกั้น 611
15	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงกลับเมืองเงินยางให้อายควาปกครองดินแดน แกวประกั้น 613
16	เปรียบเทียบคอนท้าวสูงเชิญนางงอมมาเมืองเงินยางพร้อมมารดาของ พระองค์ 616
17	เปรียบเทียบคอนกำเนิดโอรสท้าวสูง 619
18	เปรียบเทียบคอนเมืองต่าง ๆ ถวายบรรณาการท้าวสูงเป็นกษัตริย์ ที่ยิ่งใหญ่ 622

ตาราง

หน้า

19	เปรียบเทียบคอนทาวสูงออกศึกที่เมืองทมาวาง	625
20	เปรียบเทียบคอนทาวสูงดินพระชนม์ในที่รบ	628

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ความสัมพันธ์ของตัวละครตามฉบับกรมศิลป์ากร มหาปรีชา พิณทอง
และฉบับพื้นท้าวสูงหรือเจือง 559
- 2 ความสัมพันธ์ของตัวละครในวรรณกรรมท้าวขี้บาเจือง 560
- 3 ความสัมพันธ์ของตัวละครในวรรณกรรมเรื่องวังสมาดินขี้บาเจืองและ
ตำนานพระยาเจือง 561

เนื้อหาในวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง

เนื้อหา หมายถึง เนื้อเรื่องที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้น ซึ่งในรายละเอียดนั้นรวมถึงรสนิยม ทรรศนะ ประสบการณ์ การศึกษา ค่านิยม และโลกทัศน์ของผู้ประพันธ์ รวมถึงอิทธิพลทางสังคม อันได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรม ชนรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งเรียกว่า องค์ประกอบเชิงซ้อนของวรรณคดี (สุชีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2525 : 70)

การศึกษาเนื้อหาวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง ผู้วิจัยมุ่งที่จะค้นหารายละเอียดของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจือง แต่ละฉบับ และศึกษาระดับสำคัญต่าง ๆ ที่ทำให้วรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองทั้ง 6 ฉบับ มีลักษณะร่วมกันโดยส่วนใหญ่ และมีลักษณะแตกต่างกันโดยส่วนย่อยอะไรบ้าง เพื่อให้ได้รับคำตอบที่เห็นจริงเห็นจัง จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการคือ

1. ลักษณะร่วมทางเนื้อเรื่อง และลักษณะแตกต่างทางเนื้อเรื่อง
2. การแพร่กระจายของวรรณกรรม

1. ลักษณะร่วมทางเนื้อเรื่องและลักษณะแตกต่างทางเนื้อเรื่อง

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาลักษณะร่วมทางเนื้อเรื่อง และลักษณะแตกต่างทางเนื้อเรื่องโดยมุ่งประเด็นในการศึกษารายละเอียดในเนื้อหา โดยจะทำการศึกษาในหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 อนุภาคและการเปรียบเทียบอนุภาค
- 1.2 ตัวละคร ชื่อเมือง อาวุธ และพาหนะที่ปรากฏในวรรณกรรม

1.1 อนุภาคและการเปรียบเทียบอนุภาคของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ

อนุภาค หมายถึง รายละเอียดของเนื้อเรื่องอันเป็นองค์ประกอบส่วนที่เล็กที่สุดของนิทาน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือ เมื่อนิทานหรือวรรณกรรมตกไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ อนุภาคบางอนุภาคอาจสูญหายไปมีอนุภาคใหม่เข้ามาแทน แต่อนุภาคหลักของเรื่องจะคงอยู่ อนุภาคที่คงอยู่นั้นมักจะเกี่ยวข้องกับตัวละคร ลักษณะเด่น ของวิเศษ และเหตุการณ์สำคัญ (ฉัตรยุพา สวัสดิ์พงษ์. 2523 : 29) ในวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจือง อนุภาคก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาททำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวรรณกรรม ทำให้วรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองแต่ละฉบับมีลักษณะทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของเนื้อเรื่อง เพื่อให้มองเห็นถึงเนื้อหาโดยละเอียดของวรรณกรรมทั้ง 6 ฉบับ เป็นอย่างไร มีลักษณะร่วมทางเนื้อเรื่องและลักษณะแตกต่างทางเนื้อเรื่องอย่างไรบ้าง จึงจำเป็นที่จะต้องนำเสนออนุภาคของวรรณกรรมแต่ละฉบับและการจัดอนุภาคทั้งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดถือเอาวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจือง ฉบับกรมศิลปากร มหาสีลา วีรวงศ์ ปรีวรรตและจักพิมพ์ เมื่อปี พ.ศ. 2486 เป็นฉบับหลัก โดยนำฉบับต่าง ๆ มาศึกษาเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันและแตกต่างกันรายละเอียดของหัวข้อที่ทำการศึกษาคือ

1.1.1 การจัดอนุภาคของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ

1.1.2 เปรียบเทียบอนุภาคของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ

1.1.1 การจัดอนุภาคของวรรณคดีท้าวสูงหรือเจืองฉบับต่าง ๆ

ในการจัดอนุภาคของวรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองทั้ง 6 ฉบับที่นำมาศึกษา วิจัยสามารถนำเสนออนุภาคและการจัดอนุภาคของวรรณกรรมทั้งหมดได้ดังต่อไปนี้

1.1.1.1 วรรณกรรมท้าวสูงหรือเจืองฉบับกรมศิลปากร มหาสีลา

วีรวงศ์ ปรีวรรตจักพิมพ์จำหน่าย เมื่อปี พ.ศ. 2486 ต้นฉบับโบราณมีความยาวกว่า 300 หน้าโบราณ แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นอนุภาคต่าง ๆ ได้ถึง 23 อนุภาค ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

(1) กำเนิดท้าวสูงหรือเจือง

- (2) พระวิศาลินพระชนม์
- (3) เถาแก่แหนสาวไหท้าวสูง
- (4) ท้าวสูงส่งสาส์นถึงนางง่อม
- (5) แต่งให้ขุนคอนไปขอนางง่อม
- (6) ท้าวสูงลักเข้าหานางง่อม
- (7) นางง่อมเชิญแถนลงเต่าขวาง
- (8) พิธีเลี้ยงท่ายกลองควาสนา
- (9) ท้าวสูงชวนนางง่อมไปชมถ้ำผาเห่า
- (10) ท้าวแดงกาเมืองคำวังแต่งให้นายแสงเป็นทูตมาขอนางอ้ว

เมืองเงินยาง

- (11) ท้าวสูงฝัน
- (12) ท้าวสูงทอศพระเนตรเมืองเงินยาง
- (13) ท้าวสูงออกศึกกองทัพแถวแตกหนีไป
- (14) เข้าตีเมืองประกัน
- (15) นางอ้วเตรียมการต้อนรับผู้
- (16) ท้าวสูงสู่ขอนางง่อมเป็นครั้งที่สอง
- (17) นางง่อมและนางจอมมารดาท้าวสูงอำลานางเม็งแม่ของ

นางง่อม

- (18) ท้าวสูงพาหมู่เหล่าไปชมดอกไม้
- (19) ท้าวสูงยกทัพไปตีเมืองชุมวาง
- (20) ท้าวสูงเมื่อตายแล้วก็ขึ้นไปรบกับแถนเมืองเลียนพาน
- (21) ท้าวสูงขึ้นนมัสการพระธาตุเกตแก้วจุลามณีและตัดเวรตัดกรรม
- (22) ท้าวหิมเมืองเงินยางและอายุเจื่องกับหลานยกกองทัพมาปราบ

เมืองชุมวาง

1.1.1.2 วรรณกรรมตำนานพระยาเจืองฉบับวัดเหมืองหม้อ จังหวัด
แพร่ มีความยาวทั้งสิ้น 11 ผูก หนังสือโบราณ เมื่อนำมาแยกออกเป็นอนุภาคแล้ว จะได้
ทั้งหมด 52 อนุภาคดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตำนานพระยาเจืองผูกที่ 1 มีเนื้อหาทั้งหมด 14 อนุภาคคือ

- (1) บทปรารภเรื่อง
- (2) กำเนิดพระยาเจิงรุร
- (3) พญาจอมราชสิ้นพระชนม์
- (4) พญาเจิงรุรไต่เป็นอุปราช
- (5) กล่าวถึงความมั่งคั่งของนางงอมมว
- (6) กล่าวถึงกำเนิดช้างพานคำ
- (7) กล่าวถึงกำเนิดแองคอนทหารเอก
- (8) กล่าวถึงลุงชิมครองเมืองเงินยางและธิดาทั้งสองคือ อ้าวคำเมือง

และอามคายจันทอม

- (9) พญาเจิงรุร เขียนสารถึงนางงอมมว
- (10) พญาเจิงรุรให้แม่บคไปทำนายนางงอมมว
- (11) นางเม็งคาคคาสินสอด
- (12) พญาเจิงรุรฝัน
- (13) โจรทำนายนจะได้เป็นมหาภักษัตริย์ครองเมืองต่าง ๆ มีอนุภาพ

กว่าภักษัตริย์พระองค์ใด

- (14) กำเนิดทหารคูบารมี

ตำนานพระยาเจืองผูกที่ 2 มี 18 ใบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 3 อนุภาค

คือ

- (1) กล่าวถึงเมืองกวาราธานีของพญากวาและครอบครัว
- (2) พญาแองกาส่งสารถึงพญากวา

(3) อุงชิมประชุมเสนาอำมาตย์

ตำนานพระยาเจืองยุกที่ 3 แบ่งได้ทั้งหมด 6 อนุภาคคือ

- (1) พุกพญาชิมเข้าเฝ้าพญาเจิงรุร
- (2) พญาเจิงรุรตามารคาออกศึก
- (3) พญาเจิงรุรให้แองคอนไปเมืองเชียงเครีอลอบเข้าหานาง

งอมมาร

(4) นางเม็งเซิงพญาเจิงรุรเข้าเมืองพร้อมจักษทหารไปช่วยรบ

(5) พญาเจิงรุรมอบศาสตราวุธให้ทหาร

(6) กองทัพเจิงรุรถึงเมืองเงินยาง

ตำนานพระยาเจืองยุกที่ 4 มี 19 ใบลาน แบ่งเป็นอนุภาคได้ทั้งหมด

3 อนุภาคคือ

(1) พญาเจิงรุรส่งคนไปบอกพญาชิม

(2) พญาเจิงรุรนำทัพเข้าตีทัพแควประจัน

(3) พญาควาชนข้างกับพญาเจิงรุร

ตำนานพระยาเจืองยุกที่ 5 มี 24 ใบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 4 อนุภาค

คือ

(1) ให้แองกาคีม้นำสาบาน

(2) พญาชิมฉลองชัยชนะ

(3) พญาเจิงรุรไปรบเมืองแควประจัน

(4) ชาวซาออกมาเข้าเฝ้า

ตำนานพระยาเจืองยุกที่ 6 มี 19 ใบลาน แบ่งเป็นอนุภาคได้ทั้งหมด

4 อนุภาคคือ

(1) นางกว่ายกนางอุกแก้วให้เป็นมเหสีพญาเจิงรุร

(2) เมืองวิเทหราชมาเจริญสัมพันธไมตรี

(3) พญาเจ็ญรุรอภิเษกราชาผู้ยิ่งใหญ่กว่ากษัตริย์พระองค์ใด

(4) พญาเจ็ญรุรให้อายุควาครองเมืองประกัน

ตำนานพระยาเจ็ญฎกที่ 7 มี 20 ไบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 2 อนุภาค

(1) พญาเจ็ญรุรให้แนวบริหารบ้านเมืองแก่อายุคว่างพร้อมให้

โอราพ

(2) พญาเจ็ญรุรกดับเมืองเงินยาง

ตำนานพระยาเจ็ญฎกที่ 8 มี 20 ไบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 4 อนุภาคคือ

(1) พญาซิมให้การต้อนรับ

(2) พญาเจ็ญรุรให้อำมาตย์ครองเมืองต่าง ๆ

(3) พญาเจ็ญรุรครองเมืองเงินยาง

(4) พญาเจ็ญรุรส่งทูตขอนางงอม

ตำนานพระยาเจ็ญฎกที่ 9 มี 20 ไบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 3 อนุภาค

คือ

(1) นางเม็งสอนลูกสาว

(2) นางจอมและนางงอมไปเมืองเงินยาง

(3) พญาเจ็ญรุรให้แม่ไปครองเมืองประกันกับอายุคว่าง

ตำนานพระยาเจ็ญฎกที่ 10 มี 20 ไบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 5 อนุภาค

คือ

(1) พญาเจ็ญรุรระลึกถึงมารดา

(2) พี่ชายพญาเจ็ญรุรสิ้นพระชนม์ พญาเจ็ญรุรปกครองเมืองข้าชาย

(3) พญาเจ็ญรุรกล่าวถึงบุตร และสั่งให้ไปครองเมืองต่าง ๆ

(4) กล่าวถึงพญาเจ็ญรุรปกครองเมืองเงินยางได้ 25 ปี และ

สวรรคตเมื่ออายุได้ 80 ปี

(5) พระยาวิเทหราชส่งทูตมาเจริญราชไมตรี

ตำนานพระยาเจืองยุคที่ 11 มี 20 ไบลาน แบ่งได้ทั้งหมด 4 อนุภาค

คือ

- (1) พญาเจิงรุรต้องการธิดาของท้าวเมรุรภาคและส่งทูตไปขอ
- (2) พญาเมรุรภาคส่งสาส์นถึงพระยาฟ้ารวร เจ้าครองแคว้น

วิเทหะราช

- (3) พญาเจิงรุรสั่งสอนพระโอรส
- (4) เมืองเงินยางเป็นเมืองขึ้นของเมืองมิถิลาของพระเจ้าฟ้ารวร

1.1.1.3 วรรณกรรมเรื่องท้าวยีมาเจือง ฉบับวัดโพธิ์ศรี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย มีความยาวทั้งสิ้น 78 หน้ากระดาษพิมพ์สี่สี แบ่งได้ 3 ตอน และแยกเป็น อนุภาคได้ทั้งหมด 25 อนุภาค ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 กำเนิดท้าวเจืองทาน

- (1) บทประณามพจน์
- (2) พญาจอมธรรมเข็นผีเมืองย่างงาม ทำพิธีขอลูกจากแดนฟ้าคืน
- (3) ท้าวยีพาบวิวารมากินซากควายเสี้ยงทาย
- (4) ครองเมืองเมื่ออายุได้ 7 ปี ชื่อว่าท้าวเจืองทาน

ตอนที่ 2 พญาเจืองทานครองเมือง

- (1) พระยาเจืองทานรวบรวมทหาร ช้าง ม้า อาวุธ ที่เกิดมา

พร้อมกัน

- (2) พระยาเจืองคิดถึงสนมเอกราบงอมซึ่งไปเกิดในเมืองเชียงเครือ
- (3) พระยาเจืองทานส่งเตาแกมมาสู่ขอ
- (4) แอังกายกกองทัพมาชิงอ้าวคำ
- (5) พระยาเจืองทานยกทัพไปช่วยรบ
- (6) พระยาเจืองทานบุกเมืองมะกัน
- (7) เจริญนางงอมมาอยู่เมืองเงินยาง

(8) พระยาเจืองทานยกทัพมาเมืองชุมวาง และขอนางคำหยาด
พระยาฟ้าฮวนยกคำหยาดให้

(9) พระยาเจืองทานขอหนุมังคำปามาช่วยดูแลเมืองมะกันพระยา
ฟ้าฮวนไม่ยอมยกให้

(10) พระยาเจืองทานตีเมืองชุมวาง
ตอนที่ 3 ท้าวยี่มาเจืองกับเมืองฟ้า

(1) ท้าวยี่มาเจืองเกิดเป็นผีเจืองใหญ่

(2) ท้าวยี่มาเจืองเฝ้าพระอินทร์

(3) ท้าวยี่มาเจืองไหว้พระธาตุแล้วขอโหสิกรรมที่ทำไป

(4) ท้าวยี่มาเจืองเป็นพระยายมพิบาลครองเมืองจาซุม

(5) ท้าวกวาท้าวเองกาอยู่บนสวรรค์

(6) ท้าวหนุมังคำปาคครองเมืองประกันได้ 8 ปี

(7) ท้าวสูงนอยเป็นกษัตริย์ครองเมืองเชียงเครือได้ 8 ปี มี

อานุกาพขจรไกล

(8) ลูกนายทหารพระยาเจืองทานปกครองเมืองต่าง ๆ

(9) ท้าวสูงนอยตีเมืองประกัน หนุมังคำปาทาย

(10) ท้าวสูงนอยสร้างพระธาตุใส่กระดูกบิดา

(11) ท้าวสูงนอยปกครองบ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

1.1.1.4 พรรณกรรมเรื่องวังสมาลินี บาเจือง ฉบับวัดบ้านนาเวียง
จังหวัดยโสธร มีความยาวทั้งสิ้น 12 ชูก แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ ได้ 3 ตอน แล้ว
แยกเป็นอนุภาคได้ทั้งหมด 29 อนุภาค ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชูกที่ 1 มีทั้งหมด 12 อนุภาค คือ

1. กำเนิดพญาเจิงดุน

(1) กล่าวถึงมูลเหตุของการแต่งและกำเนิดราชวงศ์ของพญา

ลาวจ๊กกะเทวราช (บทปรารภเรื่อง)

หรือไชนนคร

(2) กล่าวถึงพญาจอมราชและมเหสีเจ้าเมืองชาทราย

(3) กำเนิดพี่ชายพญาเจิงดุน

(4) นางจอมเมืองทรงสุบิน

(5) โหราจารย์ทำนาย

(6) พญาเจิงดุนประสูติ

(7) พระบิดาสวรรคตได้เป็นอุปราชแสนเมือง

2. พญาเจิงดุนเป็นอุปราช

(1) กล่าวถึงนางงอมมวล

(2) กล่าวถึงพญาจุงขึ้นเจ้าเมืองหิรัญนครเงินยาง

(3) พญาเจิงดุนให้แม่มดไปทำนายนางงอมมวล

(4) พญาเจิงดุนทรงสุบิน

(5) กำเนิดนายทหารอันได้แก่ จาซอน, อ้ายคว่าง, แองคอม,

ไสยกิติ, คอนชาย

ผู้กที่ 2 มีทั้งหมด 2 อนุภาคคือ

(6) กล่าวถึงเมืองแก้วประกัน

(7) พญาแองกาส่งสารถึงพญาภาว

ผู้กที่ 3 มีทั้งหมด 2 อนุภาคคือ

(8) จุงขึ้นประชุมเสนาอำมาตย์

(9) พญาเจิงดุนเขียนสารถึงนางงอมมวลลาไปรบ

ผู้กที่ 4 มีทั้งหมด 1 อนุภาคคือ

(10) พญาเจิงมอบอาวุธให้แก่ นายทหาร

ผู้กที่ 5 มีทั้งหมด 1 อนุภาคคือ

(11) ชาวชาวออกมาเฝ้า

3. พญาเจิงจุนเป็นพระมหากษัตริย์

ฉุกที่ 6 มีทั้งหมด 2 อนุภาคคือ

(1) เมืองวิเทหะแสดงสันตะไมตรี

(2) พญาเจิงจุนอภิเษกเป็นราชายูยั้งใหญ่

ฉุกที่ 7 มี 1 อนุภาคคือ

(3) พญาเจิงจุนให้อายคว่างครองเมืองแก้วประกัน

ฉุกที่ 8 มีอนุภาคต่อเนื่องจากฉุกที่ 7

ฉุกที่ 9 มี 1 อนุภาคคือ

(4) พญาเจิงจุนกัณฑ์เมืองหิรัญนครเงินยาง

ฉุกที่ 10 มี 1 อนุภาคคือ

(5) พญาเจิงจุนคิดถึงนางงอมมวล

ฉุกที่ 11 มี 2 อนุภาคคือ

(6) นางเม็งสอนลูกสาว

(7) นางจอมและนางงอมมวลมาถึงเมืองหิรัญนครเงินยาง

(8) พญาเจิงจุนแต่งโอรสทั้ง 4 ครองเมืองต่าง ๆ

ฉุกที่ 12 มี 3 อนุภาคคือ

(9) พญาเจิงจุนสอนลูก

(10) พญาเจิงจุนออกศึกครั้งสุดท้ายกับพระเจ้าฟ้าฮ่วน

(11) กล่าวถึงชาติต่อไป และชาติอดีตของพญาเจิงจุน (บทสรุป

เรื่อง)

1.1.1.5 ท้าวฮุงหรือเจื่อง ฉับปรีชา พิณทอง มีทั้งหมด 23 อนุภาค
เช่นเดียวกับท้าวฮุงหรือเจื่อง ฉับกรมศิลป์ากร

1.1.1.6 พันท้าวฮุงหรือท้าวเจื่อง ฉับมหาลีลา วีรวงศ์ ปรีวรต
มีทั้งหมด 24 อนุภาค เพิ่มจาก ท้าวฮุงหรือเจื่อง ฉับท้าวฮุงหรือเจื่องกรมศิลป์ากร 1

อนุภาค คือ ตอนท้าวสูงเฮ็ดนา และหาเนื้อหาปลา โดยอนุภาคนี้จะต่อจากตอนพระยาจอม
 สิ้นพระชนม์ ต่อจากนั้นก็ดำเนินเรื่อง รายละเอียด เช่นเดียวกับวรรณกรรมท้าวสูงหรือ
 เจือง ฉบับกรมศิลป์ากร และฉบับปริษา พิณทอง และจากการนำอนุภาคของวรรณกรรมทั้ง
 6 ฉบับ มีดังต่อไปนี้คือ

1. โครงเรื่องใหญ่ ซึ่งวรรณกรรมทั้ง 6 ฉบับ มีลักษณะร่วมกัน คือ

1. กำเนิดตัวละครสำคัญ
2. ตัวเอกพบปะกันและสมรส
3. การพลัดพราก
4. การทำศึกสงคราม
5. การช่วยเหลือตามเครือข่ายความสัมพันธ์
6. การได้รับชัยชนะและผลตอบแทน
7. การครองเมือง
8. กำเนิดทายาท
9. การแก้แค้นของศัตรู
10. การพลัดพราก
11. การทำสงคราม
12. การตาย

2. อนุภาคที่เหมือนกันหรือมีลักษณะร่วมกัน จากการศึกษาพบว่าเนื้อหา
 ของวรรณกรรมทั้ง 6 ฉบับ มีเนื้อหากี่คล้ายคลึงกันทั้งหมด 16 อนุภาค คือ

1. กำเนิดท้าวสูง
2. พระบิดาสิ้นพระชนม์
3. ท้าวสูงลักเอาทานางงอม
4. ท้าวสูงส่งคนไปสู้ออนางงอม
5. แอังกาสงทูตมาขอธิดาดูงหมื่น

6. แอ่งกายกทัฬหามาซึ่งอ้าวคา
7. ดุงซิมขอความช่วยเหลือจากท้าวสูง
8. ท้าวสูงยกทัพช่วยป้องกันเมือง
9. ท้าวสูงโค้อ้าวคาและอามคายเป็นมเหสี
10. ท้าวสูงตีเมืองประกัน
11. ท้าวสูงกลับเมืองเงินยาง ให้อายคร่างปกครองเมืองประกัน
12. ท้าวสูงเชิญนางงอมมาเมืองเงินยาง
13. กำเนิดโอรส
14. เมืองต่าง ๆ ถวายบรรณาการ สถาปนาเป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่
15. ท้าวสูงตีเมืองตุมวาง
16. ท้าวสูงสิ้นพระชนม์

3. อนุภาคที่ไม่เหมือนกันหรือมีลักษณะแตกต่างกัน คือ โครงสร้างของเรื่องโดยละเอียดที่มีความแตกต่างกัน ของวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง ฉบับต่าง ๆ โดยยึดเอาวรรณกรรมเรื่องท้าวสูงหรือเจือง ฉบับกรมศิลปากร มหาสีดา วีรวงศ์ ปรีวรรต เป็นฉบับหลัก จากตารางพบว่า มีอนุภาคที่แตกต่างกันดังนี้คือ

1. วรรณกรรมพื้นท้าวสูงหรือท้าวเจือง มีรายละเอียดของอนุภาคที่แตกต่างกันอยู่ 1 แห่งคือ ตอนท้าวสูงเี้ยคณา และหาปลาและเนื้อ
2. วรรณกรรมเรื่องท้าวยีมาเจือง มีรายละเอียดอนุภาคที่แตกต่างกันอยู่ 8 แห่งคือ

1. อภิเชกนางงอมกับพระยาเจืองทาน
2. กำเนิดโอรสท้าวสูง
3. มเหสีสวรรคต
4. พระยาเจืองบุกเมืองแกน
5. พระยาเจืองไหวพระธาตุแก้วและอโหสิกรรม

6. กำเนิดลูกทหารเอก
7. ท้าวสูงนอยที่เมืองมะกัน
8. ท้าวสูงนอยทำศึกเจ้าฟ้าฮวน

3. วรรณกรรมเรื่องตำนานพระยาเจือง มีรายละเอียดของอนุภาคที่แตกต่างกันอยู่ 8 แห่งคือ

1. กำเนิดทหารคูบารมี
2. แอังกาคีมน้ำสาบาน
3. นางกวาอนนอม
4. พี่ชายพญาเจิงรุรดินพระชนม์
5. กำเนิดโอรสพญาเจิงรุร
6. เมืองเงินยางเป็นเมืองขึ้น
7. กล่าวถึงชาติต่อไปของพญาเจิงรุร
8. กล่าวถึงชาติอดีตของพญาเจิงรุร

4. วรรณกรรมเรื่องวังสมาลินี บาเจือง ที่มีรายละเอียดของอนุภาคแตกต่างกันอยู่ 8 แห่งคือ

1. กำเนิดทหารคูบารมี
2. แอังกาคีมน้ำสาบาน
3. นางกวาอนนอม
4. พี่ชายพญาเจิงจุนดินพระชนม์
5. กำเนิดโอรสพญาเจิงจุน
6. เมืองเงินยางเป็นเมืองขึ้น
7. กล่าวถึงชาติต่อไปของพญาเจิงจุน
8. กล่าวถึงชาติอดีตของพญาเจิงจุน

ຂໍໂທດຫຼາຍໆ

ປຶ້ມຫົວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳ
ມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່
ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ເຜີຍແຜ່
ໄດ້ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ...

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ